

Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija

PLAN IMPLEMENTACIJE PAMETNE SPECIJALIZACIJE U CRNOJ GORI

ZA 2025. GODINU

UVOD

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu¹, pripremilo prelazni Plan implementacije za sprovođenje Strategije pametne specijalizacije u Crnoj Gori za 2025. godinu, do usvajanja novog strateškog dokumenta. Polazna osnova za pripremu Plana implementacije za 2025. godinu bio je Završni izvještaj o sprovođenju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 (uključujući Operativni program za implementaciju strategije pametne specijalizacije Crne Gore 2021-2024 sa Akcionim planom za 2023-2024)².

Priprema Plana implementacije za 2025. godinu podrazumijeva održavanje kontinuiteta aktivnosti utvrđenih prethodnim akcionim planovima za sprovođenje Strategije pametne specijalizacije (S3) uz njihovo eventualno unapređenje i dodavanje novih aktivnosti koje se relevantne s aspekta S3, a biće sprovedene u 2025. godini. Riječ je o jednoj od ključnih aktivnosti kojom se obezbjeđuje kontinuitet sprovođenja Strategije pametne specijalizacije Crne Gore u prelaznom periodu između završetka implementacije prvog strateškog ciklusa pametne specijalizacije u Crnoj Gori, koji je obuhvatao period 2019–2024 i usvajanja nove Strategije pametne specijalizacije za period 2026–2031. Ovaj prelazni plan ima za cilj da objedini završne aktivnosti prethodnog strateškog ciklusa, obuhvati preporuke iz sprovedene ex-post evaluacije, kao i da podrži tehničku i organizacionu pripremu nove strategije u skladu sa metodologijom Zajedničkog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC).

Ključne smjernice za pripremu Plana implementacije za 2025. godinu obuhvataju:

- Održavanje kontinuiteta sa ranije usvojenim akcionim planovima kroz realizaciju postojećih, još važećih mjera podrške;
- Unapređenje instrumenata podrške na osnovu naučenih lekcija i rezultata evaluacije S3 2019–2024;
- Priprema nove S3 strategije kroz uključivanje relevantnih aktera (quadruple helix), izradu analitičke podloge i definisanje prioriternih domena;
- Usklađivanje sa EU praksom i zahtjevima za finansiranje iz budućih IPA i strukturnih fondova.

Tokom 2025. godine biće realizovane tri ključne grupe aktivnosti:

- Organizacija ex post eksterne evaluacije Strategije S3 2019–2024 i priprema Završnog izvještaja o sprovođenju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 (uključujući Operativni program za implementaciju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore 2021-2024), sa preporukama;
- Sprovođenje tekućih instrumenata podrške kroz formulisanje preporuka za budući strateški okvir; i
- Priprema nove Strategije pametne specijalizacije (2026–2031), uključujući konsultativni proces, sektorske analize i izradu nacrt dokumenta.

Na ovaj način, prelazni Plan implementacije za 2025. godinu obezbjeđuje programski i institucionalni kontinuitet sprovođenja koncepta pametne specijalizacije u Crnoj Gori, doprinosi pripremnim aktivnostima za novu Strategiju pametne specijalizacije i doprinosi većoj efektivnosti javnih politika u oblasti inovacija, istraživanja i pametne specijalizacije.

¹ <https://wapi.gov.me/download-preview/ebb3d686-4881-4c32-9479-826a1d63f4c1?version=1.0>

² U dajem tekstu Završni Izvještaj S3 2019-2024

Kada je u pitanju stepen realizacije akcionih planova, za dvogodišnji period 2019-2020. realizacija je na nivou od 60% , za period 2021-2022 65% , dok za period 2023-2024 kumulativno iznosi 73,6% .

U periodu od 2019. do 2024. godine, za implementaciju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore planirano je ukupno 186,56 miliona eura, dok je realizovano 167,97 miliona eura, što predstavlja realizaciju od 90,05%. Najveći dio sredstava obezbijeđen je iz nacionalnog budžeta (42,12%), zatim iz EU programa (27,23%), kredita (26,39%), dok je ostatak obezbijeđen iz donatorskih programa (2,01%) i privatnog sektora (2,26%). Ovakav obim finansiranja i struktura izvora jasno ukazuju na snažnu posvećenost države sprovođenju koncepta pametne specijalizacije i stvaranju održivog inovacionog ekosistema, uprkos izazovima i institucionalnim ograničenjima.

Metodologija S3 podrazumijeva konsultacije sva četiri sektora (državna uprava, nauka, privreda i civilni sektor), koje se tokom implementacije sprovode putem mehanizma tzv. inovacionih radnih grupa (IRG). Ove grupe formirane su da bi pružile operativnu podršku Savjetu za inovacije i pametnu specijalizaciju u primjeni Strategije pametne specijalizacije u Crnoj Gori, za tri vertikalne i jednu horizontalnu prioritetnu oblast S3: „Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane”, „Energija i održiva životna sredina”, „Održivi i zdravstveni turizam” i „Informaciono-komunikacione tehnologije”. U četvrtom kvartalu 2024. godine, IRG obavile su niz konsultacija i analiza i kao rezultat tih aktivnosti definisani su komentari na aktivnosti koje su bile utvrđene Akcionim planom za period 2023-2024 i predložen je set novih aktivnosti, za koje postoji konsenzus šireg dijela zajednice da trebaju biti uključene za period 2025. godine, tokom prelaznog perioda koji se odnosi na u proces izrade nove Strategije pametne specijalizacije 2026-2031. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je predmetne predloge uputilo na izjašnjenje nadležnim institucijama tokom aprila 2025. godine i koordiniralo konsultacije aktera do početka juna 2025. godine. Početkom juna 2025. godine Nacrt Plana upućen je na komentare. Predmetni dokument je na ovaj način pripremljen i usaglašen sa predstavnicima relevantnih ministarstava, Međuinstitucionalnom S3 grupom, Savjetom za inovacije i pametnu specijalizaciju, inovacionom infrastrukturom u Crnoj Gori i drugim relevantnim akterima. Proces koordinacije potrebnih informacija neophodnih za pripremu Plana finalizovan zaključno sa 20. junom 2025. godine.

Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 sadrži **pet (5) strateških ciljeva**, dok je Operativnim programom za sprovođenje Strategije pametne specijalizacije 2021-2024 utvrđeno **dvanaest (12) operativnih ciljeva** za sprovođenje utvrđenih strateških, a koji su predstavljani kako slijedi:

- Strateški cilj 1: Poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti;
 - OC 1.1. Jačanje istraživačkih kapaciteta koji pripadaju fokusnim oblastima i tehnologijama identifikovanim u S3,
- Strateški cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija;
 - OC 2.1. Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija,
- Strateški cilj 3: Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija;
 - OC 3.1. Jačanje saradnje aktera u sistemu inovacija sa fokusom na saradnji nauke i privrede,
 - OC 3.2. Jačanje inovacione infrastrukture,
 - OC 3.3. Unapređenje destinacionog menadžmenta i saradnje između ciljnih grupa u oblasti Održivog i zdravstvenog turizma,
- Strateški cilj 4: Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru;
 - OC 4.1. Stvaranje uslova za uspostavljanje klaster inicijativa i njihovu transformaciju u održive klastere,
 - OC 4.2. Stimulisanje razvoja inovativnih startupova,
 - OC 4.3. Stimulisanje inovacionih aktivnosti MMSP,

- OC 4.4. Jačanje međunarodne konkurentnosti MMSP,
- OC 4.5. Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3, i
- Strateški cilj 5: Poboljšanje okvirnih uslova za inovativni ekosistem;
 - OC 5.1. Unapređenje implementacionog okvira za inovacije i S3,
 - OC 5.2. Promocija značaja inovacija sa fokusom na informisanje šire javnosti i privrede.

Za realizaciju Plana implementacije planirano je **39.062.730,29 €**.

U nastavku je dat pregled planiranih sredstava za realizaciju Plana implementacije za 2025. u odnosu na pet strateških ciljeva. Prikazana su sredstva koja su planirana za sprovođenje istog, kao i udio podrške po strateškom cilju.

U tabeli 2 u nastavku prikazana su sredstva za realizaciju Plana implementacije razvrstana prema

Strateški cilj (SC)	Sredstva planirana za sprovođenje SC-a (EUR)	Udio podrške po SC
Strateški cilj 1: Poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti	1.314.000,00 €	3.36 %
Strateški cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija	2.260.000,00 €	5.79 %
Strateški cilj 3: Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija	6.047.872,90 €	15.48 %
Strateški cilj 4: Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru	29.124.457,39 €	74.56 %
Strateški cilj 5: Poboljšanje okvirnih uslova za inovativni ekosistem	316.400,00 €	0.81 %
UKUPNO	39.062.730,29 €	100%

Tabela 1: Planirana sredstva za realizaciju Plana implementacije S3

izvorima finansiranja

Izvori finansiranja	Iznosi	Učešće
Nacionalni budžet	13.874.957,29 €	36%
EU fondovi	6.495.623,00 €	17%
Donatori	381.140,00 €	1%
Privatni sektor	1.310.610,00 €	3%
Kredit	11.250.000,00 €	29%
Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore	5.500.000,00 €	13%
Ostalo	250.400,00 €	<1%
UKUPNO	39.062.730,29 €	100%

Tabela 2: Izvori finansiranja

Struktura Plana implementacije prati arhitekturu strateških i operativnih ciljeva koji su utvrđeni u Strategiji pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 i pratećem Operativnom programu 2021-2024, kako bi se omogućio sistematičan pristup sprovođenju mjera usmjerenih na jačanje inovacionih kapaciteta Crne Gore i obezbijedilo olakšano izvještavanje i izrada uporednih analiza. Plan implementacije sadrži 48 aktivnosti reasopoređenih u okviru 5 strateških i 12 operativnih ciljeva.

Prvi strateški cilj odnosi se na poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti, a u okviru njega definisan je jedan operativni cilj, koji uključuje tri aktivnosti usmjerene na jačanje istraživačkih kapaciteta u oblastima identifikovanim kroz S3 proces.

Drugi strateški cilj fokusira se na razvoj i jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija. I ovaj cilj obuhvata jedan operativni cilj, kroz koji je planirano sprovođenje pet aktivnosti koje doprinose unapređenju kompetencija i povećanju broja istraživača i stručnjaka uključenih u inovacione procese.

Treći strateški cilj stavlja fokus na unapređenje saradnje među akterima u inovacionom sistemu. Kroz tri operativna cilja koji čine ovaj segment plana, predviđeno je ukupno deset aktivnosti, usmjerenih na jačanje međusektorske saradnje, posebno između naučnoistraživačkih institucija i privrede, ali i na razvoj inovacione infrastrukture i unapređenje saradnje u sektoru održivog i zdravstvenog turizma.

Četvrti strateški cilj, koji obuhvata najširi spektar intervencija, sastoji se od pet operativnih ciljeva i obuhvata čak 22 aktivnosti. Ove mjere su fokusirane na osnaživanje inovativnih kapaciteta privrednog sektora, podsticanje razvoja startapova i klastera, jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, kao i snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa prioritetnim oblastima pametne specijalizacije.

Peti strateški cilj usmjeren je na stvaranje povoljnog institucionalnog i regulatornog okruženja za inovacije. Obuhvata dva operativna cilja kroz koje će se sprovesti osam aktivnosti koje za cilj imaju unapređenje implementacionog okvira za inovacije i S3, kao i promociju značaja inovacija među širom javnošću i u privrednom sektoru.

Ovakva raspodjela aktivnosti po strateškim i operativnim ciljevima osigurava fokusirano, efikasno i koordinisano sprovođenje Plana, usmjerenog na postizanje mjerljivih rezultata i dugoročni razvoj inovacionog ekosistema Crne Gore.

Detaljan pregled gore navedenog sa prikazanim budžetom razvrstanim po strateškim i operativnim ciljevima nalazi se u tabeli 3.

STRATEŠKI CILJ	Ukupno aktivnosti po SC	Operativni cilj	Ukupno aktivnosti po OC	Budžet
Strateški cilj 1: Poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti	3	OC 1.1. Jačanje istraživačkih kapaciteta koji pripadaju fokusnim oblastima i tehnologijama identifikovanim u S3	3	1.314.000,00 €
Strateški cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija	5	OC 2.1. Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija	5	2.260.000,00 €
Strateški cilj 3: Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija	10	OC 3.1. Jačanje saradnje aktera u sistemu inovacija sa fokusom na saradnji nauke i privrede,	4	2.689.192,90 €
		OC 3.2. Jačanje inovacione infrastrukture	4	1.810.000,00 €
		OC 3.3. Unapređenje destinacionog menadžmenta i saradnje između ciljnih grupa u oblasti Održivog i zdravstvenog turizma	2	1.548.680,00 €
Strateški cilj 4: Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru	22	OC 4.1. Stvaranje uslova za uspostavljanje klaster inicijativa i njihovu transformaciju u održive klastere	3	570.557,39 €
		OC 4.2. Stimulisanje razvoja inovativnih startapova,	4	1.948.900,00 €
		OC 4.3. Stimulisanje inovacionih aktivnosti MMSP	8	21.905.000,00 €
		OC 4.4. Jačanje međunarodne konkurentnosti MMSP	4	700.000,00 €
		OC 4.5. Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3	3	4.000.000,00 €
Strateški cilj 5: Poboljšanje okvirnih uslova za inovativni ekosistem	8	OC 5.1. Unapređenje implementacionog okvira za inovacije i S3,	4	131.000,00 €
		OC 5.2. Promocija značaja inovacija sa fokusom na informisanje šire javnosti i privrede.	4	185.400,00 €
UKUPNO	48	/	48	39.062.730,29 €

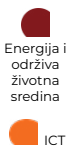
Tabela 3: Pregled budžeta po strateškim i operativnim ciljevima

TABELA - PLAN IMPLEMENTACIJE PAMETNE SPECIJALIZACIJE U CRNOJ GORI ZA 2025. GODINU

Strateški cilj 1 - Strategije pametne specijalizaci- je (S3)	Poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti								
Operativni cilj 1.1.	Jačanje istraživačkih kapaciteta koji pripadaju fokusnim oblastima i tehnologijama identifikovanim u S3								
Indikator učinka Porast broja nacionalnih programa/ aktivnosti podrške istraživanjima i razvoju Izvor: MPNI, MPŠV, MZ	Početna vrijednost 2024. Povećanje od 7,14% u odnosu na 2023. 30 projekata istraživanja i razvoja						Očekivana vrijednost 2025. Povećanje od 10% u odnosu na 2024.		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.1.	S3, ME PRIORI TETNI SEKTOR	Indikator rezultata za 2024-2025	Rodno senzitivna statistika (gdje je primjenjivo)	Na- dležne insti- tucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025	Napomene
1.1.1. Realizacija Programa istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti		Polazni indikator 2024: Usvojen Program istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti Raspisan i realizovan Javni konkurs za dodjelu grantova za podsticanje izvrsnosti Ciljni indikator 2025: Realizovan proces eksterne evaluacije prijava Završen proces ugovaranja istraživačkih grantova Broj dodijeljenih grantova	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike	MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	900.000,00 €	900.000,00 € Nacionalni budžet	Org.kod 40701 MPNI Program 19 040 Razvoj nauke i tehnologije Potprogram 19 040 001 Naučnoistraživačka djelatnost Aktivnost 19 040 001 001 Nacionalni i međunarodni programi i projekti 431-9 Ostali transferi institucijama
1.1.2. Podrška učesću istraživača/ istraživačica u međunarod- nim inicijativama		Broj bilateralnih i multilateralnih i međunarodnih naučnoistraživačkih projekata početna 2024: 46 Očekivana vrijednost za 2025: 50 Broj uključenih istraživača/ica i studenata/inja u 2024: 184 M: 78 Ž: 107	Broj uključenih istraživača/ ica i studenata/ inja u 2024: 184 M: 78 Ž: 107	MPNI, Univer- ziteti	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	264.000,00 €	Budžet MPNI	-
3.1.3. Očuvanje autohtonih genetičkih resursa u poljoprivredi	 Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	Broj podržanih projekata Polazna vrijednost 2024: 89 Ciljna vrijednost 2025: 100	Preporuču- je se praćenje rodno senzitivne statistike	MPŠV	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	150.000,00 €	Nacionalni budžet	-

Strateški cilj 2 - Strategije pametne specijalizacije (S3)		Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija							
Operativni cilj 2.1.		Jačanje S3 vještina							
Indikator učinka Globalni indeks inovacija (GII)	Izvor: Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu (WIPO)	Komponenta 6 – Vještine		Početna vrijednost 2024 74 https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/en/			Očekivana vrijednost 2025 59		
		Komponenta – Ljudski resursi i istraživanja							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.1.	S3 ME PRIORITETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvori finansiranja za 2025	Napomene
2.1.1. Podrška studentima doktorskih studija		Broj dodijeljenih stipendija za doktorska istraživanja Polazni indikator 2024: 34 Ciljni indikator 2025: 35	Rodno senzitivna statistika - stipendisti/ stipendistkinje Polazni indikator 2024: 57% žena i 43% muškaraca Ciljni indikator 2025: Na nivou 2024.	MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	635.000,00 €	Nacionalni budžet	-
2.1.2. Priprema i raspisivanje IPA III grant šeme za mobilnost istraživača u zelenom i digitalnom sektoru	 Energija i održiva životna sredina ICT	Polazni kriterijum 2024: Odobren Akcioni dokument 2024 (IPA III) Ciljni indikator 2025: Izrađen Priručnik za aplikante za grant šemu Objavljen Poziv za grant šemu	Preporučuje se praćenje rodno senzitivnih podataka	MPNI MF – CFCEU, Fond za inovacije Crne Gore	I kvartal 2025	I/II kvartal 2026	1.180.000,00 € 230.000,00 €	1.062.000,00 € EU (IPA) 118.000,00 € Nacionalni budžet Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 230.000,00 € (minimum 20% kofinansiranje)	-
2.1.3. Edukativni programi u S3 oblastima		Broj odobrenih projekata Polazni indikator 2024: 17 Ciljni indikator: 15	Rodno senzitivna statistika: Polazni indikator 2024: 11 rukovodilaca projekata i 6 rukovoditeljski projekta Članovi timova: 38 muškaraca i 42 žene Ciljni indikator 2025: Održati rodni balans u projektima	Fond za inovacije Crne Gore, MPNI	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	150.000,00 € 30.000,00 €	150.000,00 € Nacionalni budžet Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 30.000,00 € (sufinansiranje MMSP nije obavezno)	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 002 Podrška Fonda za inovacije 431-9 Ostali transferi institucijam
2.1.4. Program obuka za vršenje energetske pregleda zgrada	 Energija i održiva životna sredina	Ciljani 2025: Održana obuka za vršenje energetske pregleda zgrada Broj polaznika Ciljani 2025: 30	Broj polaznika/ polaznica	UCG - Mašinski fakultet Partneri: MEIR	III kvartal 2025	I kvartal 2026	N/A	Organizacija obuke će se finansirati iz naknada učesnika	Edukacija stručnih lica u ovoj oblasti je važan element za uspostavljanje sistema sertifikovanja energetske karakteristika zgrada, a što će biti jedna od ključnih aktivnosti Ministarstva energetike i rudarstva u ovoj oblasti u 2025.godini. Univerzitet Crne Gore je izrazio spremnost da se ovaj program obuke nastavi i u narednom periodu, s obzirom na iskazano interesovanje stručne javnosti. Planirano je da Poziv za podnošenje prijave za pohađanje predmetne obuke bude objavljen u četvrtom kvartalu ove godine, nakon čega će u prvom kvartalu 2026.godine biti realizovan i dio programa koji se odnosi na obuku za kandidate koji ispunjavaju propisane uslove za učešće u programu obuke, a nakon pregleda i evaluacije svih prijava.
2.1.5. Podrška mentoring uslugama		Broj preduzeća korisnika mentoring usluga: Polazna vrijednost 2024: 20 Ciljna vrijednost 2025: 20	Preporučuje se praćenje rodno senzitivnih podataka. Polazna vrijednost 2024: 13 preduzeća u vlasništvu žena Ciljna vrijednost 2025: 10	MER	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	35.000,00 €	35.000,00 € Nacionalni budžet (MER)	Program mentoringa se sprovodi u skladu sa Sporazumom o saradnji potpisanim sa Japanskom agencijom za međunarodnu saradnju-JICA.

Strateški cilj 3 - Strategije pametne specijalizacije (S3)		Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija							
Operativni cilj 3.1.		Jačanje saradnje aktera u sistemu inovacija sa fokusom na saradnji nauke i privrede							
Indikator učinka Povećanje broja uspostavljenih partnerstava u sistemu inovacija, sa posebnim fokusom na partnerstvo nauka-privreda Izvor: MPNI, Fond za inovacije Crne Gore, ostali partneri		Početna vrijednost 2024 6 novih projekata				Očekivana vrijednost 2025 Povećanje 50% u odnosu na 2024. godinu			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.1.		Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvori finansiranja za 2025	Napomene
3.1.1. Podrška za kolaborativne grantove za inovativne projekte	 	Polazni indikator 2024: 6 odobrenih projekata u 2024. Ciljni indikator 2025: Održavanje kontinuiteta procesa praćenja odobrenih projekata	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike. Polazni indikator 2024: 5 rukovodilaca projekata i 11 rukovoditelja projekta. Članovi timova: 18 muškaraca i 16 žena	Fond za inovacije Crne Gore MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	Budžet je prikazan kao ugovoren u izvještaju o realizaciji AP za Operativni program za implementaciju S3 u Crnoj gori za 2024.	U 2025. godini je planirano praćenje sprovođenja grantova koji su ugovoreni u 2024. godini.	Programska linija kolaborativnih grantova sprovodi se svake druge godine. Stoga, naredni javni poziv za kolaborativne grantove očekuje se u 2026. godini.
3.1.2. Grant šema "Podrška implementaciji Strategije pametne specijalizacije kroz projekte"		Broj odobrenih grantova za inovativne projekte: Polazni 2024: 8 (7* raskinut ugovor u iznosu od 120.000,00 € usljed nemogućnosti ugovarača da dostavi bankarsku garanciju) Ciljani 2025: 7 (nastavak realizacije ranije ugovorenih projekata) Broj uspostavljenih partnerstava nauka-privreda kroz odobrene grantove: Polazni 2024: 3 Ciljani 2025: održavanje ranije uspostavljenih 3 partnerstava	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike za odobrene projekte. Polazni 2024: 2 Ciljani 2025: 2	MER, MPNI, MIF-CFCU	I kvartal 2025	III kvartal 2025	139,192,90 €	EU sredstva/ fondovi; Nacionalni budžet EU sredstva: 125.973,00 € Nacionalni budžet: 13.219,9 € IPA – Godišnji akcijski program za 2020. godinu	
3.1.3. Dodjela inovacionih vaučera		Broj odobrenih inovacionih vaučera Polazni indikator 2024: 0 Ciljni indikator 2025: 15	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike.	Fond za inovacije Crne Gore, MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	150.000,00 €	Nacionalni budžet	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 002 Podrška Fonda za inovacije 431-9 Ostali transferi institucijama
3.1.4. GovTech program podrške – rješavanje izazova kod kompanija iz javnog sektora		Broj odobrenih inovacionih vaučera Polazni indikator 2024: 0 Ciljni indikator 2025: 10	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike.	Fond za inovacije Crne Gore	III kvartal 2025	III kvartal 2026	2.000.000,00 € 400.000,00 € 400.000,00 €	2.000.000,00 € Fond za inovacije Crne Gore Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP (minimum 20% kofinansiranja)	Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Program GovTech ima za cilj da utiče na značajno ubrzanje digitalne transformacije javnog sektora i uvođenje jednostavnije i efikasnije državne administracije. Ovaj program bi se realizovao prema internim procedurama Fonda i imao bi dvije faze: 1. Prva faza: Kompanije iz javnog sektora kandiduju izazove sa kojima se suočavaju, a za koje na tržištu nije dostupno adekvatno rješenje, a moglo bi se naći kroz neki inovativni pristup i projekat (razvojem potpuno novog rješenja koje ne postoji na tržištu ili adaptacijom postojećeg rješenja prema potrebama javnog preduzeća). 2. Druga faza: Nakon što Fond raspiše poziv sa odabranim izazovima, inovativne kompanije podnose prijave sa inovativnim rješenjima za konkretne izazove, izabrane u prvoj fazi. Na ovaj način bi se podstakla saradnja između javnog sektora i inovativnih kompanija i ponudila u jednoj godini modernizacija minimum 10 usluga koje nudi javni sektor.

Operativni cilj 3.2. Jačanje inovacione infrastrukture									
Indikator učinka 1.Globalni indeks inovacija (GII) Izvor: Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu (WIPO)	Komponenta - Infrastruktura	Početna vrijednost 2024 43/132					Očekivana vrijednost 2025 Održati trenutno stanje		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.2.	S3,ME PRIORITETNI SEKTOR 	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025	Napomene
3.2.1. Jačanje programskih i projektnih aktivnosti IPC „Tehnpolis“ 		Broj organizovanih obuka: Polazni 2024: 73 Ciljani 2025: 90 Broj organizovanih radionica: Polazni 2024: 39 Ciljani 2025: 41	Broj učesnika/ica: Polazni 2024: minimum 2/3 žene Ciljani 2025: minimum 2/3 su žene Broj polaznika/ica: Polazni 2024: minimum 1/3 žene Ciljani 2025: minimum 1/3 žene	IPC Tehnpolis, MPNI	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	975.000,00 €	900.000,00 € Nacionalni budžet 75.000,00 € EU projekti	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 001 Podrška razvoju inovacione infrastrukture 431-9 Ostali transferi institucijama
3.2.2. Unapređenje infrastrukturnih segmenata IPC „Tehnpolis“ 		Broj unaprijeđenih ili novorazvijenih infrastrukturnih segmenata: Polazni 2024: 10 Ciljani 2025: 13	Nije relevantno	IPC Tehnpolis, MPNI	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	120.000,00 €	120.000,00 € EU projekti	Sredstva za unapređenje infrastrukture prikaza su kod nacionalnog budžeta kod aktivnosti 3.2.1.
3.2.3. Jačanje programskih i projektnih aktivnosti NTP CG 		Ciljana vrijednost 2025: Broj organizovanih događaja 50 Broj razvijenih programa podrške 4 Broj podržanih inovativnih timova 30 Polazna vrijednost 2024: Broj organizovanih događaja 25 Broj razvijenih programa podrške 5 Broj podržanih inovativnih timova 25	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike.	NTP CG, MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	700.000,00 €	700.000,00 € Nacionalni budžet 620.000,00 € EU projekti 80.000,00 €	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 001 Podrška razvoju inovacione infrastrukture 431-9 Ostali transferi institucijama
3.2.4. Operacionalizacija Kancelarije za tehnološki transfer 		Polazna vrijednost 2024 Kancelarija za tehnološki transfer uspostavljena na osnovu Memoranduma o razumijevanju potpisanog između Univerziteta Crne Gore, Vlade Crne Gore i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, smještena u Naučno-tehnološkom parku Crne Gore Ciljna vrijednost 2025: Broj organizovanih događaja 12 Broj razvijenih programa podrške 2 Broj podržanih inovativnih timova 12	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike.	NTP CG – TTO MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	50.280,48 €	EU projekti 15.000,00 €	Sredstva iz nacionalnog budžeta za rad Kancelarije prikazana su kroz budžet aktivnosti 3.2.3.

Unapređenje destinacionog menadžmenta i saradnje između ciljnih grupa u oblasti Održivog i zdravstvenog turizma									
Operativni cilj 3.3.		Početna vrijednost 2024 1,46 milijardi					Očekivana vrijednost 2025 Održati nivo prihoda od turizma na nivou iz 2024.		
Indikator učinka 1. Prihodi od turizma Izvor: Centralna banka/MER 2. Broj uspostavljenih partnerstava aktera u oblasti održivog i zdravstvenog turizma									
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.3.	S3.ME PRIORI TETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025	Napomene
3.3.1. Unapređenje vidljivosti Crne Gore kao destinacije održivog i zdravstvenog turizma		Broj B2B sastanaka: :10 Ostvarena vrijednost u 2024: 9 Ciljana vrijednost u 2025: 10 Održani sajmovi: Ostvarena vrijednost u 2024: 17 Ciljana vrijednost u 2025: 17 Sprovedene marketing aktivnosti putem digitalnih kanala: Ostvarena vrijednost u 2024: 4 Ciljana vrijednost u 2025: : 5	Muškarci: 6 Žene: 4	NTO Partneri: MT, LTO Projekat UNIDO- Podrška tranziciji ka turističkoj industriji 4.0 u Crnoj Gori pokrenutoj putem digitalnih tehnologija.	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	1.298.680,00 €	BUDŽET NTO CG 100.000,00 € BUDŽET NTO CG 400.000,00 € BUDŽET NTO CG 500.000,00 € DONACIJA 298.680,00 €	Učešće predstavnika Min turizma na I akreditovanoj konferenciji zdravstvenog turizma 27-28.februar 2025. god, https://www.bookinghealthinsrpska.com/ Krajem marta 2025. godine, u Beču je potpisan Ugovor za projekat Podrška tranziciji ka turističkoj industriji 4.0 u Crnoj Gori pokrenutoj putem digitalnih tehnologija. Ugovor je potpisan sa UNIDO (Organizacija Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj). Projekat će sprovesti UNIDO, a finansiraće ga Ministarstvo ekonomije, turizma i sporta R. Slovenije i Fond za preduzetništvo R. Slovenije. Vrijednost projekta je 298.680,00 eura i cjelokupan iznos je iz donacije. Planirani rok trajanja je 24 mjeseca od dana otpočinjanja projekta. Projekat se bazira na slovenačkom iskustvu u okviru kojeg je vršeno skeniranje kulturne baštine i njen 3D prikaz, uz mogućnost primjene proširene realnosti i ima cilj da digitalno ojača sektor turizma i kulture – kroz inovacije, bolju promociju destinacije, veće uključivanje lokalnih zajednica i pametnu valorizaciju kulturne baštine.
3.3.2. Izada Studije izvodljivosti: Povezivanje zdravstva, turizma, organske proizvodnje, životne sredine i zdravih stilova života na teritoriji crnogorskih opština		Izrađena Studija izvodljivosti Polazna vrijednost 2024: Pripema studije izvodljivosti Ciljana vrijednost 2025: Izrađena studija izvodljivosti	Nije relevantno	Zajednica opština, Partneri: MZ, MT, MERS, MPŠV, MS, IJZCG	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	250.000,00 € Sredstva Zajednice opština	Sredstva Zajednice opština (Ostala sredstva)	-

Strateški cilj 4 - Strategije pametne specijalizacije (S3)	Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru								
	Stvaranje uslova za uspostavljanje klaster inicijativa i njihovu transformaciju u održive klustere								
Indikator učinka		Polazna vrijednost 2024					Očekivana vrijednost 2025		
Broj podržanih projekata		21					25		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.1.	S3, ME PRIORITETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvori finansiranja za 2025	Napomene
4.1.1. Finalizacija projekta podrške klasternoj organizaciji u okviru ICT prioriteta		Broj projekata u kojima učestvuje ICT klaster: Polazni 2024: 10 Ciljani 2025: 12	Nije relevantno.	ICT Cortex MPNI	I kvartal 2025	I kvartal 2025	70.917,39 €	Nacionalni budžet 32.767,39 € Privatni sektor 38.150,00 €	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 001 Aktivnost 15 037 002 002 Podrška realizaciji inovativnih projekata po osnovu ranijih konkursa 418-1 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga
4.1.2. Podrška klasterkom udruživanju kroz mjere Agrobudžeta ³		Broj dodjeljenih grantova: Polazna vrijednost 2024: 0 Ciljana 2025: 55	Broj učesnika/ica: Polazni 2024: - Ciljani 2025: minimum 50% korisnika grantova žene	MPŠV Projekat GOPA	I kvartal 2025.	IV kvartal 2025.	199.640,00 €	82.460,00 € donatorska sredstva iz Adaptacionog fonda, 82.460,00 € korisnici 34.720,00 € poreske olakšice kroz oslobođanje od PDV	Za 2025. planirano je ukupno 82.460,00 EUR iz grant sredstava Adaptacionog fonda, dok se procijenjena ukupna vrijednost javnog poziva se očekuje oko 200.000,00 € što osim grant sredstava predviđa i učešće korisnika 82.460,00 i dio kroz oslobođanje korisnika od poreza na dodatu vrijednost. Javni poziv za podršku poljoprivrednim proizvođačima (VCF – value chain funds) očekuje se u drugoj polovini godine. Mjera se sprovodi u okviru Komponente 1 - Održivi uslovi života u planinskim područjima), Podkomponente 1.3. - Finansijska podrška adaptivnim aktivnostima.
4.1.3. Podrška za uvođenje inovacija u sektor poljoprivrede		Broj podržanih projekata Polazni indikator 2024: 20 Ciljni indikator 2025: 25	Nije relevantno.	MPŠV	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	300.000,00 €	Nacionalni budžet	-

Operativni cilj 4.2.		Stimulisanje razvoja inovativnih startapova							
Indikator učinka			Početna vrijednost 2024.				Očekivana vrijednost 2025.		
Povećanje broja podržanih startap timova Izvor: MPNI, FZI CG			54				Na nivou iz 2024.		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.2.	S3,ME PRIORI TETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvori finansiranja za 2025	Napomene
4.2.1. Podrška predakcelerciji startapova		Broj podržanih startap timova: Polazni 2024: 34 Ciljani 2025: 58	Rodno senzitivna statistika finalista: Polazni 2024: Porast žena članica timova u odnosu na 2023. godinu Ciljani 2025: na nivou 2024	IPC Tehnopolis	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	8.900,00 €	3.2.1. Nacionalni budžet 8.900,00 € EU projekti ⁴	Nacionalni budžet programa prikazan je u okviru aktivnosti 3.2.1.
4.2.2. Podrška ranoj fazi razvoja startapova		Broj podržanih projekata Polazni indikator 2024: 12 Ciljni indikator 2025: 12	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike. Polazni indikator 2024: 9 rukovodilaca projekata i 3 rukovoditeljke projekata Članovi timova: 19 muškaraca i 9 žena Ciljni indikator 2025: Održavanje rodno balans.	Fond za inovacije Crne Gore	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	400.000,00 € 40.000,00 €	400.000,00 € Nacionalni budžet Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 40.000,00 € (minimum 10% kofinansiranje)	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 002 Podrška Fonda za inovacije 431-9 Ostali transferi institucijama
4.2.3. Podsticaji za razvoj istraživanja i inovacija		Broj investitora/donatora: Polazni indikator 2024:10 Ciljani indikator 2025:15 Broj podržanih projekata startapova: Polazni indikator 2024:100 Ciljani indikator 2025:110 Broj podržanih subjekata inovacione djelatnosti (osim startapova) Polazni indikator 2024:20 Ciljani indikator 2025:25	Nije relevantno	MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	- *Obrazloženje u Napomeni	Nacionalni budžet	Ovaj Program podrazumijeva direktno ulaganje iz Budžeta u iznosu od 2,75 miliona eura, odnosno privremeno smanjenje budžetskih sredstava, te se ovaj iznos posmatra kao razvojna investicija, koja kroz multiplikativne efekte može donijeti višestruke koristi za ekonomiju. Očekuje se da će ove mjere podstaći rast inovacionih aktivnosti, otvaranje radnih mjesta i povećanje konkurentnosti, što dugoročno može rezultirati povećanim budžetskim prihodima i jačanjem ukupnog privrednog razvoja. Dakle, riječ je o prihodu od poreza na dohodak fizičkih lica i poreza na dobit kojeg se država odriče, u cilju podsticanja inovacionih aktivnosti i istraživanja.
4.2.4. Kreiranje regionalnog akceleratora za održivost i vještačku inteligenciju		Odabran strateški partner za pružanje usluga Polazni 2024: 0 Ciljna vrijednost 2025: Objavljen poziv i potpisan ugovor sa pružaocem usluga Broj podržanih startapova: Polazni 2024: 0 Ciljna vrijednost 2025: do 20 startapova odabrano za program akceleracije	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike za odobrene projekte.	Fond za inovacije Crne Gore	III kvartal 2025	III kvartal 2026	1.500.000,00 €	1.500.000,00 € Fond za inovacije Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore.	Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore

Operativni cilj 4.3.		Stimulisanje inovacionih aktivnosti MMSP							
Indikator učinka									
Porast broja podržanih inovativnih privrednih društava			Početna vrijednost 2024 497				Očekivana vrijednost 2025. Održati nivou u 2024.		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.3.	S3, ME PRIORITETNI SEKTOR 	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završeta aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvori finansiranja za 2025	Napomene
4.3.1. Realizacija grant šeme za inovativne aktivnosti u organskoj poljoprivredi	 Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	Broj odobrenih projekata Polazni indikator 2024: 481 Ciljni indikator 2025: 520	Rodno senzitivna statistika – broj rukovoditeljski projekata Polazni indikator 2024: 53 / 11,02% Ciljni indikator 2025: 68 / 13%	MPŠV	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	650.000,00 €	Nacionalni budžet	-
4.3.2. Investicioni krediti za podršku turizmu, hotelijerstvu i ugostiteljstvu	 Održivi i zdravstveni turizam	Namjenska kreditna linija za podršku turizmu, hotelijerstvu i ugostiteljstvu: Polazni indikator 2024: 9.700.000,00€ Ciljni indikator 2025: 10.000.000,00€	Nije primjenjivo	RB CG	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	10.000.000,00 €	10.000.000,00 € Razvojna banka CG/Javna sredstva	-
4.3.3. Podrška projektima u oblasti poljoprivrede i lanca vrijednosti hrane	 Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	Iznos podrške za finansiranje agroindustrije i proizvodnje hrane, razvoj poljoprivrede kroz IPARD i Agrobudžet: Polazni indikator 2024: Isplaćeno 16.340.112,27 eura podrške Ciljni indikator 2025: Isplaćeno 5.925.000,00 EUR podrške kroz dvije mjere Agrobudžeta 2025	Nije primjenjivo	MPŠV	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	Za 2025 godinu planirana je isplata 5.925.000,00 € podrške za mjere IPARD III programa i kroz mjere Agrobudžeta IPARD III projekti se finansiraju iz sredstava EU 75 %, a 25 % iz nacionalnog budžeta. EU: 4.443.750,00 € Nacionalni budžet: 1.481.250,00 €	Realizacija IPARD II programa je završena krajem 2024. godine, dok su prvi Javni pozivi kroz IPARD III program raspisani sredinom 2024. godine, početak ugovaranja projekata se očekuje u prvom kvartalu 2025. godine, stoga se i očekuje manja realizacija projekata u 2025 i manja isplata podrške u odnosu na 2024. godinu.	
4.3.4. Investicioni krediti za uslužne djelatnosti - ICT	 ICT	Namjenska kreditna linija za finansiranje uslužne djelatnosti/ ICT sektora: Polazni indikator 2024: 21.200,00€ Ciljni indikator 2025: 250.000,00 €	Nije primjenjivo	RB CG	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	250.000,00 €	Razvojna banka CG/Javna sredstva	-
4.3.5. Investicioni krediti za podršku infrastrukturnim projektima zaštite životne sredine i energetske efikasnosti	 Energija i održiva životna sredina	Namjenska kreditna linija za finansiranje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije kao i ostali projekti očuvanja životne sredine: Polazni 2024: 10.000.000,00 € Ciljani 2025: 1.000.000,00 €	Nije primjenjivo	RB CG	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	1.000.000,00 €	Razvojna banka CG/Javna sredstva	-

4.3.6. Program jačanja inovativnosti MMSP		Broj podržanih projekata Polazni indikator 2023: 8 projekata Ciljni indikator 2025: 6	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike. Polazni indikator 2023: Rukovodioci projekata: 7 muškaraca i jedna žena Članovi timova: 29 muškaraca i 25 žena Ciljni indikator 2025: Održavanje i poboljšanje rodno balansa	Fond za inovacije Crne Gore.	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	1.200.000,00 € 240.000,00 €	1.200.000,00 € Nacionalni budžet Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 240.000,00 € (minimum 20% kofinansiranje)	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 002 Podrška Fonda za inovacije 431-9 Ostali transferi institucijama
4.3.7. Program za provjeru inovativnog koncepta		Broj podržanih projekata Polazni indikator 2024: 11 projekata Ciljni indikator 2025: 6	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike. Polazni indikator 2024: Rukovodioci projekata: 7 muškaraca i 4 žene Članovi timova: 26 muškaraca i 24 žena Ciljni indikator 2025: Održavanje i poboljšanje rodno balansa	Fond za inovacije Crne Gore.	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	400.000,00 € 40.000,00 €	400.000,00 € Nacionalni budžet Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 40.000,00 € (minimum 10% kofinansiranje)	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 002 Podrška Fonda za inovacije 431-9 Ostali transferi institucijama
4.3.8. Jačanje postojećih programa Fonda		Broj podržanih projekata	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike, rodno balansa.	Fond za inovacije Crne Gore	III kvartal 2025	IV kvartal 2025	2.000.000,00 € 200.000,00 €	2.000.000,00 € Iz budžeta Fond za inovacije Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 200.000,00 € (minimum 10% kofinansiranje)	Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Neophodno je da se za postojeće programe poveća godišnji budžet kako bi mogli svake godine imati pozive za svaku fazu razvoja inovativne ideje. Tokom 2024. godine smo imali pozitivno ocijenjene projekte ukupne vrijednosti preko 800.000 eura za čije finansiranje nismo imali sredstva.

Operativni cilj 4.4. Jačanje međunarodne konkurentnosti MMSP									
Indikator učinka		Početna vrijednost 2024 12 novih projekata					Očekivana vrijednost 2025 Na nivou 2024.		
Lzvor: MPNI, MER, MJU									
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.4.	S3, ME PRIORI TETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025	Napomene
4.4.1. Jačanje učešća u EU Okvirnim programima za istraživanje i inovacije	 Održivi i zdravstveni turizam Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane Energija i održiva životna sredina ICT	Broj podržanih projekata, timova i pojedinaca: Polazni indikator 2024: 9 Ciljni indikator 2025: 10	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike. Polazni indikator 2024: 21 žena i 10 muškaraca Ciljni indikator 2025: Održavati rodni balans.	MPNI	I kvartal 2024	IV kvartal 2024	160.000,00 €	160.000,00 € Nacionalni budžet	U 2025. godini planirano je da se objavi Konkurs za podsticanje učešća u EU Okvirnom programu za istraživanje i inovacije Horizont Evropa. Org.kod 40701 MPNI Program 19 040 Razvoj nauke i tehnologije Potprogram 19 040 001 Naučnoistraživačka djelatnost Aktivnost 19 040 001 003 Novi programi i konkursi za nauku i istraživanje 431-9 Ostali transferi institucijama
4.4.2. Podrška učešću u EUREKA programu	 Održivi i zdravstveni turizam Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane Energija i održiva životna sredina ICT	Broj tekućih projekata Polazni indikator 2024: 1 Ciljni indikator 2025: 4 Broj novih projekata Polazni indikator 2024: 3 Ciljni 2025: 4	Rukovodioci/ rukovoditeljke EUREKA projekata Polazni indikator 2024: 1 žena, 3 muškarca Ciljni indikator 2025: Porast učešća žena na rukovodećim pozicijama u projektnim timovima za 2% u odnosu na 2024. Članovi/ce u projektnim timovima Polazni indikator 2024: 9 žena, 5 muškaraca Ciljni indikator 2025: Porast učešća žena u projektnim timovima za 2 % u odnosu na 2024.	MPNI	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	300.000,00 €	300.000,00 € Nacionalni budžet	Obezbiđen je nastavak podrške učešća u EUREKA programu, sa naglaskom na instrument fokusiran na učešće zemalja Zapadnog Balkana / Dunavskog regiona. Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 002 Podrška razvoju inovacione djelatnosti 210.000,00 € Aktivnost 15 037 002 001 Podrška razvoju inovacione djelatnosti kroz nove konkurse 418-1 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga 90.000,00 € Aktivnost 15 037 002 002 Podrška realizaciji inovativnih projekata po osnovu ranijih konkursa 418-1 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga

4.4.3. Povezivanje MMSP sa inostranim partnerima kroz EU Single Market Program i EEN mrežu	 Održivi i zdravstveni turizam Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane Energija i održiva životna sredina ICT	Broj MMSP kojima je pružena podrška Polazni indikator 2024: 500 Ciljni indikator 2025: 500 Broj održanih događaja/ održanih sastanaka Polazni indikator 2024: 25/250 Ciljni indikator 2025: 25/250 Broj skopljenih sporazuma o saradnji Polazni indikator 2024: 8 Ciljni indikator 2025: 8	n/a	MIRN, EEN konzorcijum	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	15.000,00 €	15.000,00 € EU fondovi, EEN budžet	-
4.4.4. Podrška učešću u EU programu „Digitalna Evropa“	 Održivi i zdravstveni turizam Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane Energija i održiva životna sredina ICT	Broj MMSP koja su dobila podršku za digitalnu transformaciju kroz projekat MontEDIH Polazni indikator vrijednost 2024: 0 Ciljni indikator 2025: 25	Preporučuje se praćenje rodno senzitivnih podataka.	MPNI, MJU, UCG	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	125.000,00 € MPNI + 100.000,00€ MJU	(MPNI + MJU) unijeti sabrano Nacionalni budžet 225.000,00 €	125.000,00 € Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj Potprogram 15 037 002 Podrška razvoju inovacione djelatnosti Aktivnost 15 037 002 002 Podrška realizaciji inovativnih projekata po osnovu ranijih konkursa 418-1 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga

Operativni cilj 4.5.		Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3							
Indikator učinka									
1. Investicije u osnovna sredstva u sektoru industrije Izvor: MONSTAT - investicije se odnose na sektore: Vađenje ruda i kamena, Prerađivačka industrija, Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, i Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama. 2. Broj zaposlenih u industriji Izvor: MONSTAT – Broj zaposlenih se odnosi na sektore: Vađenje ruda i kamena, Prerađivačka industrija, Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, i Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama.		Početna vrijednost 2024: 216 miliona eura (od čega prerađivačka industrija 30 mil.€)⁵ Početna vrijednost 2024: 27.077⁶						Očekivana vrijednost 2025: Povećanje za 10% Očekivana vrijednost 2025: Povećanje za 10%	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.5.	S3.ME PRIORITETNI SEKTOR 	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025.	Napomene
4.5.1. Podrška kroz Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2025. godinu		Broj preduzeća podržanih kroz grantove: Polazna vrijednost 2024: 94 preduzeća u iznosu od 2.644.787,13€ Ciljna vrijednost 2025: 90 preduzeća/3,5 mil.€ Broj podržanih preduzeća u oblasti cirkularne ekonomije: Polazna vrijednost 2024: 0 Ciljana vrijednost 2025: 5	Preduzeća u većinskom vlasništvu žena: Polazna vrijednost 2024: 38 preduzeća u vlasništvu žena kojima su dodijeljeni grantovi/764.719,04 € (40%) Ciljna vrijednost 2025: 40% preduzeća u vlasništvu žena	MER	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	3.500.000,00 €	Nacionalni budžet (MER)	Program za 2025. biće kreiran u skladu sa potrebama privrede uz jasno definisane i mjere, kao i efektivne programe podrške usmjerene konkurentnosti i podršku ženama.
4.5.2. Implementacija Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji	 Energijski i održiva životna sredina	Broj preduzeća podržanih kroz grantove Polazni indikator 2024: Odobreno 7 projekata preduzeća iz sektora prerađivačke industrije iz Javnog poziva za 2023. godinu, u iznosu od 1.289.479,62€. (operativni troškovi 87.660,40€). U 2024. godini je usvojen Program EE za 2024. godinu i raspisan Javni poziv u iznosu od 2,3 mil.€. Ciljni indikator 2025: Monitoring realizacije projekata iz Javnog poziva 2023. godine. Implementacija Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji u 2024. na osnovu raspisanog Javnog poziva iz 2024. Podržano 10 privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije.	Broj/procent preduzeća u većinskom vlasništvu žena Polazni indikator 2024: 2 preduzeća u vlasništvu žena kojima su dodijeljeni grantovi (28,6%) Ciljna vrijednost 2025: 30% preduzeća u vlasništvu žena	MER, MPNI, MEIR Partneri: Fond za inovacije Crne Gore	I kvartal 2025.	IV kvartal 2025.	-	-	Sredstva prenijeta Fondu za inovacije od strane MER po osnovu Zaključaka Vlade CG u 2024. godini u svrhu implementacije Programa EE za 2024. IPA III- su sredstva paketa direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize. Svi podaci o budžetu unijeti su u izvještaju za 2023. i 2024. zbog čega se neće prikazivati kroz budžet Plana implementacije za 2025. godinu.
4.5.3. Program za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu	 Energijski i održiva životna sredina	Polazni indikator 2024: Usvojen Program za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu Objavljen Javni poziv za učešće u Programu Ciljni indikator 2025: Broj dodijeljenih projekata po Javnom pozivu	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike.	Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond)	I kvartal 2025	II kvartal 2025	500.000,00 €	500.000,00 € EU (IPA III - Paket direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize)	-

5 https://monstat.org/uploads/files/investicije/2023k/Investicije%20u%20osnovna%20sredstva_2023_.docxnew.pdf Posljednji raspoloživi podaci-Investicije u osnovna sredstva za 2023. se odnose na sektore: Vađenje ruda i kamena, Prerađivačka industrija, Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, i Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama

6 https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fmonstat.org%2Fuploads%2Ffiles%2Fzarade%2F2025%2FZaposljeni_2010-2024.xls&wdOrigin=BROWSELINK

Strateški cilj 5 - Strategije pametne specijalizacije (S3)		Poboljšanje okvirnih uslova za inovacioni ekosistem							
Operativni cilj 5.1.		Unapređenje implementacionog okvira za inovacije i S3							
Indikator učinka									
Stepen uspješnosti realizacije aktivnosti prepoznatih u prioritetnim područjima S3, s posebnim fokusom Akcione planove za sprovođenje S3		Početna vrijednost 2024 74 %						Očekivana vrijednost 2025 80 %	
Izvor: MPNI – Direkcija za S3									
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5.1.	S3.ME PRIORI TETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završeta aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025	Napomene
5.1.1. Priprema nove Strategije pametne specijalizacije		Broj sprovedenih konsultacija sa akterima Quadruple Helix-a Polazna 2024: 0 Ciljana 2025: 15 Broj izrađenih sektorskih i horizontalnih analiza Polazna 2024: 1 Ciljana 2025: 2 Status nacрта Strategije pametne specijalizacije Polazna 2024: Izrađena Mapa puta za pripremu strategije Ciljana 2025: Pripremljen nacrt Strategije u skladu sa Metodologijom JRC-a Polazni 2024: Kreirani kvalitativni (KA) timovi Polazni 2024: 0 Ciljani 2025: 5 Kreirani EDP timovi Polazni 2024: 0 Ciljani 2025: 5 Ugovoren ekspert za finalizaciju kvalitativne analize i pripreme za proces preduzetničkog otkrivanja (EDP) Polazni 2024: 0 Ciljani 2025: 1 Broj održanih sastanaka Nacionalnog S3 tima i kvalitativnih i EDP timova: Polazni 2024: 1 Ciljani 2025: 10	Nije relevantno	MPNI	I kvartal 2025	II kvartal 2026	125.000,00 €	Nacionalni Budžet 75.000,00 € IPA EU Reform Facilij (podrška UNDP-a) 50.000,00 €	-
5.1.2. Organizacija procesa ex post eksterne evaluacije S3 2019-2024		Izveštaj o ex post evaluaciji S3 2019-2024 izrađen i validiran Početna 2024: nije započeto Ciljana 2025: Izrađen i validiran izveštaj	Nije primjenjivo	MPNI	I kvartal 2025	II kvartal 2025	5.000,00 €	Naiconalni budžet	-
5.1.3. Unapređenje instrumenata podrške S3		Broj formulisanih preporuka za unapređenje instrumenata podrške u novoj S3 strategiji Početna 2024: 0 Ciljana 2025: Min. 10 preporuka za unapređenje alata (inovacioni vaučeri, podrška klasterima, partnerstva itd.	Nije primjnjivo	MPNI	I kvartal 2025	II kvartal 2025	1.000,00 €	Naiconalni budžet	-
5.1.3. Funkcionisanje okvira za inovacije i pametnu specijalizaciju		Broj održanih sjednica Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju: Polazni 2024: 4 Ciljani 2025: 5 Jačanje kapaciteta Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju: Polazni 2024: Obrazovan novi Savjet u skladu sa izmjenama u strukturi Vlade Crne Gore Usvojen Program rada Savjeta za 2025. godinu Ciljani 2025: Usvojen program rada Savjeta za 2026. godinu Usvojen izveštaj o radu Savjeta za 2024. godinu	Nije primjnjivo	MPNI	I kvartal 2025	IV kvartal 2025	-	-	-

Operativni cilj 5.2.		Promocija značaja inovacija sa fokusom na informisanje šire javnosti i privrede							
1. Indikator učinka Broj organizovanih događaja podsticanja inovacione kulture od strane aktera u inovacionom ekosistemu Izvor: MPNI; MER, MJU, ME, Fond za inovacije CG, PKCG, IPC Tehnopolis, NTP CG, ICT Cortex 2. Broj promovisanih događaja na platformi www.S3.me Izvor: MPNI – Direkcija za S3		Početna vrijednost 2024 70 33					Očekivana vrijednost 2025 Održati nivo iz prethodne Održati nivo iz prethodne		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5.2.	S3.ME PRIORITETNI SEKTOR	Indikator rezultata za period 2024-2025	Rodno senzitivna statistika	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završeta aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025	Izvor finansiranja za 2025	Napomena
5.2.1. Održavanje rada portala www.s3.me i inovacije.gov.me	ICT	Povećan broj korisnika portala Početna vrijednost 2024: 200 Ciljana vrijednost 2025: 250	Nije relevantno	MPNI	II kvartal 2025.	IV kvartal 2025	30.000,00 € za održavanje i unapređenje portala inovacije.gov.me	Zakon o Budžetu za 2025. godinu	-
5.2.2. Podsticanje inovacione kulture		Broj podržanih projekata Početna vrijednost 2024: 28 Ciljana 2025: 30	Preporučuje se praćenje rodno senzitivne statistike.	Fond za inovacije Crne Gore, MPNI, IPC Tehnopolis	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	140.000,00€	140.000,00€ Nacionalni budžet Procjena ulaganja privatnog sektora – sufinansiranje MMSP 10.000,00 € (minimum 10% kofinansiranje)	Org.kod 40701 MPNI Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj 40.000,00 € Potprogram 15 037 002 Podrška razvoju inovacione djelatnosti Aktivnost 15 037 002 001 Podrška razvoju inovacione djelatnosti kroz nove konkurse 418-1 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga 100.000,00 € Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni programi Fonda za inovacije Aktivnost 15 037 003 002 Podrška Fonda za inovacije 431-9 Ostali transferi institucijama
5.2.3. Podrška kreativnim industrijama	ICT	Broj podržanih pojedinaca iz oblasti kreativne industrije Polazni 2024: 0 Ciljani 2025: 10	n/a	IPC Tehnopolis	II kvartal	IV kvartal	5.000.00 €	Nacionalni budžet	-
5.2.4. Unapređenje ekosistema otvorenih podataka i promocija ponovnog korištenja setova podataka na portalu www.data.gov.me	ICT	Pokretanje OPEN DATA HUB-a (ODH) za unapređenje ekosistema otvorenih podataka Polazni 2024: Sprovedene konsultacije o konceptu rada OPEN DATA HUBa Ciljna vrijednost 2025: Održan min. 1 događaj na temu pokretanja OPEN DATA HUBa	Nije relevantno	Privredna komora CG, MJU Partneri: NVO, Naučno-obrazovna akademska zajednica	II kvartal 2025	IV kvartal 2025	400,00 €	Ostala sredstva	-

PREGLED SKRAĆENICA I AKRONIMA KORIŠĆENIH U DOKUMENTU

SKRAĆENICA	PUN NAZIV
CFCU	Central Finance and Contracts Unit, Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranje
EEN	Enterprise Europe Network, Mreža preduzeća Evrope
FZI CG	Fond za inovacije Crne Gore
ICT	information and Communication Technology, Informaciono-komunikacione tehnologije
IPARD	Instrument for Pre-accession Assistance in Rural Development, Instrument za pretpristupnu pomoć za ruralni razvoj
IPC „Tehnopolis“	Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“
RB CG	Razvojna banka Crne Gore
LTO	Lokalna turistička organizacija
MEIR	Ministarstvo energetike i rudarstva
MER	Ministarsvo ekonomskog razvoja
MIF	Ministarstvo finansija
MIRN	Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama
MJU	Ministarstvo javne uprave
MMSP	mikro, mala i srednja preduzeća
MPNI	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
MS	Ministarstvo sporta i mladih
MT	Ministarstvo turizma
MTEL	Društvo za telekomunikacije MTEL d.o.o.
MZ	Ministarstvo zdravlja
NTO	Nacionalna turistička organizacija
NTP CG	Naučno-tehnološki park Crne Gore
NVO	Nevlanine organizacije
RESPA	Regional School of Public Administration (Regionalna škola za javnu upravu)
S3	Smart Specialisation Strategy, pametna specijalizacija
SME	Small and Medium-sized Enterprises, Mala i srednja preduzeća
TO	Turistička organizacija
UCG	Univerzitet Crne Gore
UDG	Univerzitet Donja Gorica
UNDP	UNDP je skraćenica od United Nations Development Programme Program – Ujedinjenih nacija za razvoj

Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija